

ความล้มเหลวจากการจัดการขยะที่เกิดจากถุงพลาสติกในประเทศไทย
และบางประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

The Failure from the Plastic Bags Waste Management in Thailand
and Some Countries in ASEAN

พงศ์ชยนต์ ศรีสุวรรณ

ภาควิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

phongchayont@gmail.com

บทคัดย่อ

ภาวะโลกร้อนต่างเป็นสถานการณ์ที่หลายต่อหลายคนเริ่มหันมาให้ความสนใจและเริ่มศึกษาอย่างจริงจังเกี่ยวกับสถานการณ์และผลกระทบภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ระดับโลกอีกปัญหาหนึ่งที่ไม่สามารถเพิกเฉยได้ โดยสามารถเห็นได้จากในหลายปีที่ผ่านมาโลกของเราได้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้คนและระบบนิเวศ โดยมีสาเหตุหลักมาจากภาวะโลกร้อนนับครั้งไม่ถ้วน เช่น ฤดูกาลที่แปรปรวน ระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น ระบบนิเวศที่กำลังเปลี่ยนแปลง รวมถึงคลื่นความร้อนที่อาจส่งผลให้มนุษย์ถึงแก่ความตายได้ เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม มนุษย์ และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ทั้งนี้ นอกจากนี้ประเทศไทยและหลายประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนติด 10 อันดับของประเทศที่พบปริมาณขยะพลาสติกในมหาสมุทรในโลก ซึ่งประเทศเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากทางภาครัฐบาล บทความฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรายงานสถานการณ์ที่เกิดจากภาวะของโลกที่กำลังร้อนขึ้นในแต่ละวัน และวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดภาวะโลกร้อน รวมถึงนำเสนอการจัดการภาวะโลกร้อนที่จัดได้ว่าเป็นการจัดการที่ล้มเหลวในประเทศไทยและบางประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

คำสำคัญ: ภาวะโลกร้อน โลกร้อน ระบบนิเวศ ภูมิภาคอาเซียน

Abstract

Global warming, a scenario that many people start to pay attention and seriously study on the current situation and the influence of global warming, which is regarded as one of the world's greatest problems that cannot be disregarded. This can be seen in the past several years, our world has caused some problems which causing harm to people and ecosystem due to global warming such as seasonal variation, rising sea levels, ecosystem changing, and the heat waves that could be resulted in human death, these problems are all affected harmful to the environment, humans, and other creatures. In addition, Thailand and some other countries in ASEAN were on the top 10 rank of world's plastic waste amount found in the ocean which can be summarized that these countries are all seriously lacking support from their government. This article is intended to report the situation that caused by global warming and analyzed the contribution of global warming. Moreover, a failure of global warming management at present in Thailand and some countries in ASEAN are also discussed.

Keywords: global warming, climate change, ecosystem, ASEAN

1. บทนำ

หากพูดถึงสถานการณ์ภาวะโลกร้อนในปัจจุบันคงไม่มีใครไม่ทราบถึงผลกระทบที่ค่อนข้างส่งผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมภายในโลก แต่มีน้อยคนนักที่จะทราบถึงสาเหตุหรือต้นกำเนิดที่แท้จริงของสถานการณ์ภาวะโลกร้อนว่ามีสาเหตุเริ่มต้นจากสิ่งใด ผลกระทบของภาวะโลกร้อนไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศของโลกหรือทำให้อุณหภูมิสูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังส่งผลมากมายหลายประการ³⁶ อาทิ ระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากธารน้ำแข็งที่กำลังละลายและการขยายตัวของความร้อนในมหาสมุทร สภาพอากาศที่แปรปรวนอย่างรุนแรงทั้งคลื่นความร้อน ความแห้งแล้ง และน้ำท่วม รวมถึงระบบทางธรรมชาติที่ถูกคุกคามอย่างรุนแรง และสัตว์สายพันธุ์ต่าง ๆ เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์มากขึ้นเนื่องจากสภาพอากาศที่แปรปรวนและเกิดความสูญเสียด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ฯลฯ

หากมนุษย์ยังปล่อยให้ภาวะโลกร้อนดำเนินต่อไปดังที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยไม่ช่วยกันลดสาเหตุของการเกิดภาวะโลกร้อน ในอนาคตอาจส่งผลกระทบที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น เช่น พืดน้ำแข็งที่อยู่บนเกาะกรีนแลนด์และทวีปแอนตาร์กติกาละลาย ซึ่งหากละลายหมดในอนาคตข้างหน้าจะส่งผลกระทบต่อระดับน้ำทะเล โดยอาจเพิ่มระดับน้ำทะเลสูงสุดถึง 7 เมตรในเวลาหลายทศวรรษ รวมถึงในการขนส่งทางทะเลในปัจจุบัน ที่มีการปล่อยน้ำมันและก๊าซลงมหาสมุทรจำนวนมาก รวมถึงอุบัติเหตุทางทะเล เช่น เรือบรรทุกน้ำมันเกิดจมส่งผลให้น้ำมันไหลลงทะเลและมหาสมุทร เหตุการณ์เหล่านี้ส่งผลทำให้ก๊าซมีเทนในชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้น นอกจากนี้จากการสำรวจทางทะเลในปัจจุบันยังพบอีกว่ากระแสใต้น้ำอุ่นในมหาสมุทรแอตแลนติกมีการไหลช้าลงและมีการเปลี่ยนทิศทางของการไหล ซึ่งส่งผลให้ระบบการไหลเวียนของน้ำในมหาสมุทรผิดปกติ³⁷ ฯลฯ นอกจากนี้ผลกระทบที่เกิดจากภาวะโลกร้อนยังมีอีกมากมาย ในการที่จะหยุดหรือลดภาวะการเกิดโลกร้อนได้นั้น มนุษย์ทุกคนต้องร่วมมือกันเพื่อหยุดพฤติกรรมประจำวันบางอย่างหรือช่วยกันชะลอการเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงดังกล่าว ซึ่งในอนาคตข้างหน้าหากเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้นจริงอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายที่ไม่สามารถย้อนคืนกลับมาแก้ไขได้ บทความฉบับนี้จึงรวบรวมถึงสาเหตุและผลกระทบ รวมถึงพฤติกรรมประจำวันของมนุษย์บางอย่างที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน และความรุนแรงที่เกิดจากผลกระทบของภาวะโลกร้อน

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะหรือสภาพปัญหาที่เกิดจากภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน
- 2.2 เพื่อศึกษาถึงสาเหตุหรือต้นกำเนิดของภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน
- 2.3 เพื่อเป็นแบบแผนและแนวทางในการรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงผลกระทบจากภาวะโลกร้อนและร่วมมือกันในการป้องกันการเกิดภาวะโลกร้อนในอนาคตอันใกล้
- 2.4 เพื่อนำเสนอถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการรณรงค์การลดภาวะโลกร้อนในอดีตและปัจจุบันภายในประเทศไทยและบางประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

³⁶ Peter Schwartz and Doug Randall, *An Abrupt Climate Change Scenario and Its Implications for United States National Security*, (Greenpeace, 2003), 1-3.

³⁷ Greenpeace Briefing Paper, *Dangerous Interference with the Climate System: Implications of the IPCC Third Assessment Report for Article 2 of the Climate Convention*, (Greenpeace International, 2001), 12-13.

3. ความเป็นมาของปัญหาภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน

ปัจจุบันสิ่งที่มนุษย์ทุกคนสามารถสัมผัสได้ถึงผลกระทบของภาวะโลกร้อนก็คืออุณหภูมิที่สูงขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือสภาพอากาศที่ร้อนขึ้นนั่นเอง หากเปรียบเทียบถึงอุณหภูมิโดยเฉลี่ยของช่วงเวลาเดียวกันไปอดีตของประเทศไทย เช่น ในประเทศไทยฤดูร้อนหรือประมาณช่วงกลางเดือนเมษายนของทุกปี ถือว่าเป็นช่วงที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดในรอบปี³⁸ หากย้อนกลับไปเมื่อสิบปีที่แล้ว อากาศที่ร้อนที่สุดของประเทศไทยในช่วงกลางเดือนเมษายนก็ยังไม่ร้อนเท่ากับอากาศในช่วงกลางเดือนเมษายนของปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีอีกหนึ่งเหตุการณ์ที่เรียกว่าเป็นปัญหาหลักและปัญหาใหญ่ของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก นั่นก็คือปัญหาน้ำท่วม ในหลาย ๆ พื้นที่ของประเทศไทยรวมถึงในเมืองหลวงอย่างจังหวัดกรุงเทพมหานคร ต่างได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์น้ำท่วมหรืออุทกภัยหลายต่อหลายครั้ง ซึ่งเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างถูกต้องและยังคงคลุมเครือในเรื่องของสาเหตุการเกิดอุทกภัยดังกล่าว หากย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. 2554 ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากอุทกภัยอย่างหนัก หรือเรียกว่ามหาอุทกภัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นอุทกภัยที่รุนแรงที่ส่งผลต่อบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลุ่มแม่น้ำโขง เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 – 16 มกราคม พ.ศ. 2555³⁹ ซึ่งมีประชาชนได้รับผลกระทบจำนวนมากกว่า 12.8 ล้านคนและธนาคารโลกประเมินมูลค่าความเสียหายกว่า 1.44 ล้านล้านบาท⁴⁰

ภาพที่ 1 โรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย พ.ศ. 2554

ที่มา: <https://www.thairath.co.th/media/NjpUs24nCQKx5e1DGoFslnYLNhEtRUHd9usBOWXNBd.jpg>

³⁸ Wikipedia, ภูมิอากาศไทย, 11 พฤศจิกายน 2560 (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/ภูมิอากาศไทย>

³⁹ Wikipedia, อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554, 23 มกราคม 2561 (ออนไลน์). แหล่งที่มา: https://th.wikipedia.org/wiki/อุทกภัยในประเทศไทย_พ.ศ._2554

⁴⁰ AP, *Thailand cleans up; Areas remain flooded*, (Time, 2011).

ภาพที่ 2 ผลกระทบจากอุทกภัยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2554

ที่มา: <https://www.thairath.co.th/media/NjpUs24nCQKx5e1DGoFslNjYLNhLEtRDChMElQaAd7On.jpg>

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมหรืออุทกภัยอีกหลายครั้ง เช่น หากเกิดฝนตกหนักหรือพายุเข้าบริเวณพื้นที่ประเทศไทย สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือน้ำท่วม และส่งผลต่อการจราจรและการขนส่งอย่างมาก สาเหตุการเกิดน้ำท่วมหรืออุทกภัยนั้นเกิดได้จากหลายเหตุผล เช่น ความผันแปรของธรรมชาติ สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ป่าไม้ที่ลดลง น้ำเหนือไหลหลากลงมาในปริมาณมาก น้ำทะเลหนุน แผ่นดินทรุดในบางพื้นที่จากความหนาแน่นของประชากร การถูกทำลายของสภาพการระบายน้ำโดยการกระทำของมนุษย์

การถูกทำลายของสภาพการระบายน้ำอาจเกิดขึ้นจากการการวางแผนที่ไม่รอบคอบ เช่น การออกแบบและสร้างถนนที่มีโครงสร้างและทิศทางที่กีดขวางการไหลของน้ำ การเปลี่ยนวิธีการระบายน้ำจากคลองธรรมชาติสู่ระบบท่อ⁴¹ ซึ่งมีขนาดที่ไม่เพียงพอปริมาณน้ำ และท่อมีปัญหาการอุดตันจากสิ่งปฏิกูลและขยะต่าง ๆ โดยประเภทของขยะที่เป็นปัญหาต่อการระบายน้ำอันดับต้น ๆ ที่พบในประเทศไทยและอีกหลาย ๆ ประเทศคือขยะที่เกิดจากพลาสติก ได้แก่ โฟม ถุง ขวด และผลิตภัณฑ์พลาสติกอื่น ๆ⁴²

⁴¹ สรรพศิลปศาสตราธิราช, สาเหตุน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล, สาขาเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://web.ku.ac.th/king72/2533/bkk02.html>

⁴² นันทิชา โอเจริญชัย, สาเหตุของน้ำท่วมที่ประเทศไทยมองข้าม, (Greenpeace Thailand, 2560). (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.greenpeace.org/seasia/th/news/blog1/blog/59771/>

ภาพที่ 3 ผลกระทบจากอุทกภัยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2554

ที่มา: <https://www.thairath.co.th/media/NjpUs24nCQKx5e1DGoFslnYLNhLEtRBoFQZj7BTKIXd.jpg>

3.1 สาเหตุของภาวะโลกร้อน

ในสภาวะการณ์ที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม ย่อมส่งผลให้เกิดความต้องการพลาสติกที่มากขึ้นของทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิต เช่น ถุงพลาสติก ขวดน้ำ ก่อ้งโฟม รวมถึงบรรจุภัณฑ์ใส่สินค้าและอาหารต่าง ๆ เมื่อมีการผลิตย่อมมีการบริโภค และเมื่อมีการบริโภคย่อมก่อให้เกิดเศษขยะในรูปแบบต่าง ๆ โดยขยะบางประเภทสามารถย่อยสลายได้ในระยะเวลาอันสั้น แต่ในขณะที่เดียวกันขยะบางประเภทกลับใช้ระยะเวลายาวนานในการย่อยสลาย และบางประเภทยังส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมระหว่างการย่อยสลายอีกด้วย เช่น ขยะที่เกิดจากถุงพลาสติก เป็นต้น

3.2 ผลกระทบของภาวะโลกร้อนจากถุงพลาสติก

ผลกระทบต่าง ๆ ของภาวะโลกร้อนจากการบริโภคและผลิตของถุงพลาสติกนั้นส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนอย่างมาก โดยในกระบวนการผลิตถุงพลาสติก จะปล่อยปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศโลก และในกระบวนการทำลายถุงพลาสติก ปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะถูกปล่อยสูงมากขึ้นรวมถึงมลพิษอื่น ๆ อีกด้วย

ถุงพลาสติก 1 ใบ ใช้เวลาในการย่อยสลายถึง 450 ปี หากใช้การฝัง และบริเวณพื้นที่เหล่านั้นที่มีการฝังกลบถุงพลาสติกก็ไม่สามารถทำการเกษตรได้อีกเลย หรือหากกำจัดถุงพลาสติกโดยวิธีการเผา ก็จะส่งผลเสียต่อชั้นบรรยากาศโลก ได้แก่ ก๊าซพิษ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เป็นก๊าซเรือนกระจก จะส่งผลกระทบโดยการปกคลุมอยู่รอบชั้นบรรยากาศโลก และมีคุณสมบัติในการอมความร้อน⁴³ ส่งผลกระทบโดยตรงทำให้โลกร้อนขึ้น หรือเกิดภาวะโลกร้อนนั่นเอง

4. พฤติกรรมของมนุษย์ที่ส่งผลต่อภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน

4.1 การใช้ถุงพลาสติกในชีวิตประจำวันของประชากรในประเทศไทย

ประชากรหรือผู้บริโภคในประเทศไทยมีพฤติกรรมที่นิยมใช้ทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์ในการอุปโภคหรือบริโภค เช่น การใช้อุปกรณ์พลาสติกในการใส่สินค้าหรืออาหารแทนการพกพาอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น ใส่สินค้าจากร้านสะดวกซื้อ ใส่อาหารจากร้านอาหารตามสั่งเพื่อการบริโภค รวมถึงการหยิบกระดาษเช็ดมากเกินความจำเป็นจากร้านอาหาร เป็นต้น ฯลฯ

⁴³ ณัฐธิดา อุบล, งดใช้ถุงพลาสติก... เพื่อลดโลกร้อน, ส่วนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศทรัพยากรน้ำ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://division.dwr.go.th/writc/env/nu/plastic.htm>

จากการสัมภาษณ์พนักงานร้านสะดวกซื้อแห่งหนึ่งบริเวณพุทธมณฑลสาย 7 – สามพราน พบว่า ผู้บริโภคบางรายซื้อน้ำเพียงแค่ 1 ขวด แต่กลับใส่ถุงพลาสติกเพียงเพื่อเดินออกมาจากร้านสะดวกซื้อ แล้วทิ้งถุงพลาสติกลงในถังขยะด้านหน้าร้านสะดวกซื้อเพื่อบริโภคสินค้า หรือผู้บริโภคบางรายซื้อสินค้าหลายชิ้นแต่เป็นสินค้าต่างประเภทกัน เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปและผ้าอนามัย พนักงานร้านสะดวกซื้อจะทำการสอบถามผู้บริโภคก่อนเสมอ ว่าพนักงานสามารถทำการรวมสินค้าลงในถุงพลาสติกใบเดียวได้หรือไม่ และผู้บริโภคหรือลูกค้าร้านสะดวกซื้อโดยส่วนใหญ่จะปฏิเสธการรวมถุง เนื่องจากมีสินค้าสำหรับอุปโภคจึงไม่สามารถรวมกันกับสินค้าสำหรับบริโภคได้

นอกจากนี้ทางร้านสะดวกซื้อได้มีความเล็งเห็นถึงปัญหาการใช้ถุงพลาสติกจำนวนมาก และการมีส่วนร่วมในการลดภาวะโลกร้อนในอนาคต จึงได้มีโครงการในการรณรงค์ให้ลูกค้าหรือผู้บริโภคใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกในการใส่สินค้า เมื่อลูกค้าหรือผู้บริโภคนำถุงผ้ามาใช้ในการใส่สินค้าที่ร้านสะดวกซื้อ ลูกค้าหรือผู้บริโภคจะได้รับคะแนนสะสมเพื่อใช้เป็นส่วนลดในครั้งต่อไป ซึ่งจากการมีโครงการรณรงค์ในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกนั้น ที่สาขาพุทธมณฑลสาย 7 – สามพราน พบว่ามีลูกค้าคิดเป็นร้อยละ 40 ได้นำถุงผ้ามาใช้ในการใส่สินค้า และมีเพียงจำนวนเล็กน้อยที่ปฏิเสธการรับถุงพลาสติกเพื่อใส่สินค้า หรือสามารถคิดเป็นสัดส่วนได้เพียงร้อยละ 15 นอกจากนี้ ลูกค้าหรือผู้บริโภคโดยยังคงรับถุงพลาสติกเพื่อใส่สินค้า แต่นำถุงผ้ามาเพียงเพื่อต้องการที่จะรับคะแนนสะสมสำหรับการใช้เป็นส่วนลดในครั้งต่อไป

ภาพที่ 4 โครงการรณรงค์การใช้ถุงผ้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกของร้านสะดวกซื้อ
ที่มา: http://www.cpall.co.th/ckfinder/userfiles/images/News_Corp/0000.jpg

นอกจากนี้ยังได้มีการสำรวจพฤติกรรมของพนักงานร้านสะดวกซื้อในสาขาอื่น ๆ เช่น สาขานครชัยศรี สาขา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จ.นครปฐม สาขาสิรินธร สาขาพรานนก จ.กรุงเทพมหานคร สาขากระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร ฯลฯ พบว่าพนักงานโดยส่วนมากไม่ได้มีการสอบถามลูกค้าหรือผู้บริโภคก่อน ว่าลูกค้าหรือผู้บริโภคนั้นมีความประสงค์จะขอรับถุงพลาสติกหรือไม่ โดยพนักงานจะทำการใส่สินค้าลงในถุงพลาสติกให้ทันทีเมื่อทำการคิดยอดสินค้า นอกจากนี้ยังพบว่าในบางสาขาของร้านสะดวกซื้อ พนักงานจะรวมสินค้าทั้งหมดใส่ในถุงพลาสติกขนาดใหญ่ แต่ในขณะที่เดียวกันก็พบว่าพนักงานในบางสาขาจะแยกสินค้าตามประเภทเพื่อใส่แยกลงในถุงขนาดเล็ก และเมื่อมีการปฏิเสธการรับถุงพลาสติกจากลูกค้าหรือผู้บริโภคพบว่าพนักงานโดยส่วนมากจะคงยืนยันทันการให้ถุงพลาสติกเพื่อป้องกันลูกค้าหรือผู้บริโภคนั้นลืมหรือทำสินค้าตกหล่นระหว่างทาง

นอกจากการแยกประเภทสินค้าแล้วยังพบว่าตามร้านสะดวกซื้อโดยทั่วไป จะมีสินค้าที่มีการอุ่นร้อนด้วยเตาไมโครเวฟ โดยที่พนักงานเองจะต้องทำการแยกสินค้าที่อุ่นร้อนด้วยเตาไมโครเวฟออกจากสินค้าปกติ ซึ่งก่อให้เกิดการใช้

ถุงพลาสติกจำนวนมากสำหรับลูกค้าหรือผู้บริโภคแต่ละราย และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมการใช้ถุงพลาสติกเป็นจำนวนมากในแต่ละวันเช่นเดียวกัน

4.2 การทิ้งขยะโดยไม่แยกประเภท

ในการใช้ถุงพลาสติกเพียงเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในการอุปโภคหรือบริโภคสินค้าเพียงเพื่อประโยชน์อันเล็กน้อยในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตผู้บริโภคและระบบนิเวศอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าคนไทยนำถุงพลาสติกกลับบ้านมากกว่า 100 ล้านถุง หรือมากกว่า 5,000 ล้านถุงในแต่ละปี⁴⁴ และมีจำนวนไม่น้อยที่นำถุงพลาสติกกลับไปใช้ซ้ำ (Reuse) ที่ผิดจุดประสงค์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนอย่างมาก เช่น การนำถุงพลาสติกไปใช้ซ้ำโดยการใส่ขยะมูลฝอย ซึ่งเมื่อมีการนำขยะมูลฝอยเหล่านั้นไปกำจัด จะทำให้เกิดการแปรสภาพขยะมูลฝอยในภาวะที่ขาดอากาศส่งผลให้เกิดก๊าซชีวภาพซึ่งเป็นต้นเหตุของการเกิดภาวะเรือนกระจก

เมื่อมีการทิ้งขยะมูลฝอย (Solid Waste) โดยไม่แยกประเภทออกจากกัน ส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำจัดขยะนั้นทำการคัดแยกเป็นไปได้อำบาก โดยทั่วไปแล้วขยะมูลฝอยจะแบ่งออกเป็น 4 ประเภทตามลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ ขยะย่อยสลาย (Compostable Waste) ขยะรีไซเคิล (Recyclable Waste) ขยะอันตราย (Hazardous Waste) และขยะทั่วไป (General Waste)⁴⁵ ขยะมูลฝอยเหล่านี้มีปริมาณจำนวนมากในแต่ละวัน โดยมีแหล่งกำเนิดจากหลายสถานที่ เช่น จากชุมชนที่พักอาศัย ย่านร้านค้าและบริการ สถานที่ทำงาน โรงพยาบาล และโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ในประเทศไทยพบขยะมูลฝอยตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 – 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 มีปริมาณสูงถึง 3,177,988.55 ตัน หรือ 10,453.91 ตันต่อวัน⁴⁶ ซึ่งพบว่ามีปริมาณเฉลี่ยต่อวันสูงขึ้นจากปีก่อน ๆ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยปริมาณขยะมูลฝอยต่อวันปี 2554 - 2560

ปี	ค่าเฉลี่ยปริมาณขยะมูลฝอยต่อวัน (ตัน)
2554	8,943.10
2555	9,747.74
2556	9,963.27
2557	9,939.80
2558	10,166.84
2559	10,130.22
2560	10,453.91

ที่มา: สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร

จากปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ยต่อวัน พ.ศ. 2554 – 2560 พบว่ามีปริมาณสูงขึ้นทุกปี โดยปี พ.ศ. 2560 มีปริมาณสูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 103.19 และมีปริมาณสูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 คิดเป็นร้อยละ 116.89 ซึ่งมีแนวโน้มที่

⁴⁴ ณัฐธิดา อุบล, งดใช้ถุงพลาสติก... เพื่อลดโลกร้อน, ส่วนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศทรัพยากรน้ำ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://division.dwr.go.th/writc/env/nu/plastic.htm>

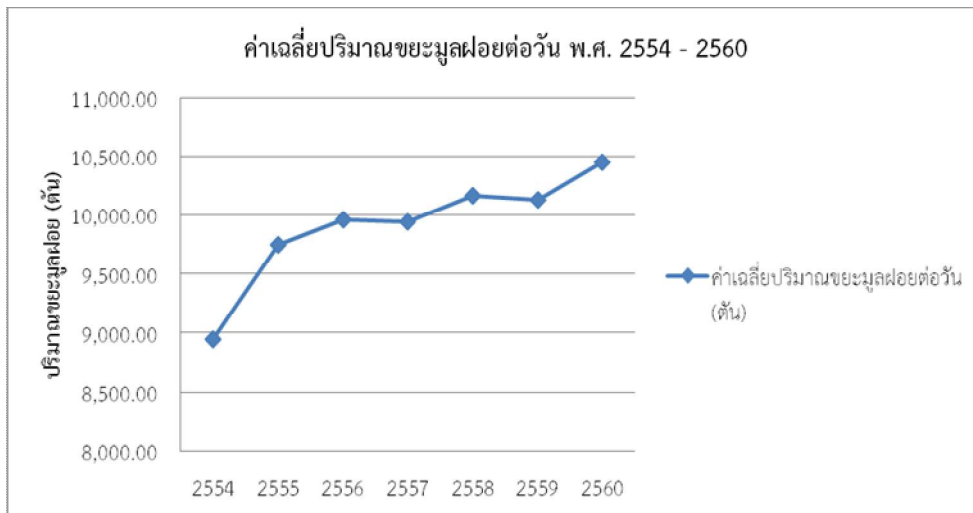
⁴⁵ กรมควบคุมมลพิษ, แนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้น การลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.pcd.go.th/info_serv/waste_3R.htm

⁴⁶ สำนักสิ่งแวดล้อม, สถิติปริมาณมูลฝอย ประจำปีงบประมาณ 2560, กรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.bangkok.go.th/environmentbma/page/sub/7405>

จะเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ซึ่งปริมาณขยะมูลฝอยเหล่านี้มีเพียงสัดส่วนเล็กน้อยที่นำฝังกบอย่างถูกหลักวิธีคิดเป็นร้อยละ 36 เท่านั้น⁴⁷ ส่วนที่เหลือเป็นการกำจัดไม่ถูกวิธี ซึ่งส่งผลอย่างมากต่อสิ่งแวดล้อม ชั้นบรรยากาศโลก และสุขภาพของประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

การแยกประเภทขยะมูลฝอย มีการเริ่มต้นการรณรงค์และมีการใช้งานมาแล้วหลาย โดยได้รับการตอบรับค่อนข้างดีจากประชาชน เนื่องจากมีการนำเสนอและประชาสัมพันธ์ถึงผลกระทบต่อกระบวนการกำจัดของการไม่คัดแยกขยะและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานที่ราชการ สถานศึกษา สถานที่ทำงานบางแห่ง มีถังขยะแยกสำหรับแยกประเภทขยะ แต่ในขณะเดียวกันมีอีกหลายสถานที่ที่ไม่มีถังขยะที่แยกประเภท ดังนั้น ประชาชนจึงทิ้งขยะรวมประเภทไว้ในถังขยะเดียวกัน เช่น ขยะจากย่านบ้านเรือน ย่านการค้า ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต

กราฟที่ 1 ค่าเฉลี่ยปริมาณขยะมูลฝอยต่อวัน พ.ศ. 2554 - 2556

ภาพที่ 5 ถังขยะ 4 ประเภท

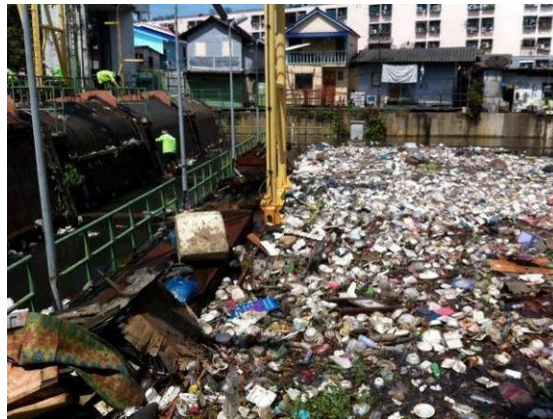
ที่มา: http://fb1-ft.lnwfile.com/_/ft/_raw/0o/u1/wi.jpg

จากการที่ประชาชนไม่แยกประเภทขยะและการทิ้งขยะมูลฝอยไม่ถูกที่สามารถส่งผลเสียร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะมูลฝอยผิดวิธีส่งผลให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและภาวะเรือนกระจกซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะโลกร้อน การอุดตันของขยะมูลฝอยตามสถานที่ระบายน้ำส่งผลให้เกิดน้ำท่วมและเป็นอุปสรรคต่อเส้นทางขนส่ง สาเหตุของการอุดตันของ

⁴⁷ กรมควบคุมมลพิษ, รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2550, ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.pcd.go.th/info_serv/waste_3R.htm

ขยะตามสถานที่ระบายน้ำเกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น การวางขยะไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากเขตการทิ้งขยะ เมื่อฝนตกลงมาในปริมาณมากจะส่งผลให้เกิดการระบายของน้ำและได้พัดพาเอาขยะลงที่ระบายไปด้วย เป็นต้น เนื่องจากในปีที่ผ่านมาจังหวัดกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ เกิดเหตุอุทกภัยและน้ำท่วมซึ่งในหลายพื้นที่หรือทางรัฐบาลเรียกว่าน้ำรอการระบาย พบว่ามีสาเหตุจากขยะจำนวนมากที่อุดตันอยู่ภายในท่อหรืออุโมงค์ระบายน้ำ และเมื่อมีฝนตกลงมาส่งผลให้การระบายน้ำมีความลำบากยิ่งขึ้น

การแก้ปัญหาในลักษณะนี้หากจะรอแต่หน่วยงานรัฐบาลหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจัดการอยู่ฝ่ายเดียวคงไม่สำเร็จ ประชาชนต้องช่วยกันสร้างจิตสำนึกในการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การแยกประเภทของขยะมูลฝอย และการทิ้งขยะให้ถูกที่ ซึ่งนอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาขยะล้นเมืองแล้วยังเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อนอีกด้วย

ภาพที่ 6 ขยะอุดตันบริเวณทางระบายน้ำ

ที่มา: https://www.posttoday.com/local/scoop_bkk/370027

5. แนวทางในการรณรงค์ให้ประชาชนเรื่องภาวะโลกร้อนในอนาคต

จากการรณรงค์เรื่องภาวะโลกร้อนในอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงเรื่องการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกพบว่า ในปัจจุบันภาวะโลกร้อนมีอัตราสูงขึ้น และปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดจากขยะพลาสติกมีจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ประชาชนจำนวนไม่มากที่พกถุงผ้าออกไปเพื่อใส่ของของตนเองซื้อกลับ ในส่วนของประชาชนที่ไม่ได้พกถุงผ้าไปด้วยก็ได้รับถุงพลาสติกกลับมาแทนโดยที่ไม่ได้มีการชำระอะไรเพิ่มเติม มีเพียงห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้าบางแห่งในประเทศไทยเท่านั้นที่งดการแจกถุงพลาสติกอย่างถาวร เช่น แมคโคร (Makro) และอิกีย (Ikea) หากลูกค้าต้องการถุงเพื่อที่จะใส่ของจะต้องชำระเงินเพิ่มเพื่อซื้อถุงดังกล่าวและแนวทางดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาของการใช้ถุงพลาสติกและรักษาสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

สิ่งที่ประชาชนคนไทยต้องเปลี่ยนคือระบบความคิด คนไทยหลายคนเรียกร้องต้องการใส่ถุงพลาสติกเพียงเพื่อความสะดวกสบายไม่ใช่ความจำเป็น แต่หากลึ้มคิดถึงกระบวนการย่อยสลายของขยะพลาสติกเหล่านั้นว่าใช้เวลายาวนานเท่าใด มีมลพิษออกมาระหว่างกระบวนการกำจัดเท่าใด และที่สำคัญที่สุดคือทรัพยากรธรรมชาติของเราต้องเหลือเพียงใดจึงจะสามารถตอบสนองบุคคลเหล่านี้ได้ จากการสังเกตพฤติกรรมของชาวต่างชาติเพศหญิงซึ่งเป็นชาวเยอรมันมาซื้อสินค้าที่ห้างสรรพสินค้าฟู้ดแลนด์สาขาศาลายาจำนวน 3 คน สินค้าที่ซื้อมีความหลากหลาย ได้แก่ นม โยเกิร์ต ซีเรียล ผลไม้ ยาสระผม แปรงสีฟัน ฯลฯ ซึ่งมีทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค พบว่าชาวต่างชาติทั้ง 3 คน ไม่มีการรับถุงพลาสติกจากพนักงานขายเลยแม้แต่คนเดียว และนำสินค้าทั้งหมดใส่ตามชอกต่าง ๆ ในกระเป๋าถือ จึงได้มีการสัมภาษณ์และพบว่าเหตุผลที่ทั้ง 3 คนไม่รับถุงพลาสติกเพราะต้องการหยุดการใช้ถุงพลาสติกและลดภาวะโลกร้อนที่กำลังเกิดขึ้นแล้วในโลกใบนี้ และทั้ง 3 คนยังเกิดความสงสัยอย่าง

มากถึงพฤติกรรมคนไทยที่รับถุงพลาสติกและบางรายที่ซื้อถุง 2 ชั้นเพียงเพื่อถือไปเก็บใบรถที่จอดอยู่บริเวณหน้าห้างสรรพสินค้าที่รถเข็นสินค้าสามารถเข็นสินค้าไปได้ถึงลานจอดรถ สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้เป็นผลมาจากระบบความคิดทั้งนั้น ในหลาย ๆ ประเทศที่พัฒนาแล้วตามห้างสรรพสินค้าชั้นนำ ถึงแม้จะมีการให้บริการถุงพลาสติกแก่ลูกค้าโดยไม่คิดค่าบริการเพิ่มเติม แต่ลูกค้าจำนวนมากที่ปฏิเสธการรับถุงพลาสติกเหล่านั้นเพียงเพื่อต้องการช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาโลกใบนี้เอาไว้ให้นานที่สุด

แนวทางในการรณรงค์ของประเทศไทยนอกจากการเปลี่ยนระบบความคิดของคนไทยซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้ยากแล้ว ยังต้องมีการเรียกเก็บค่าถุงพลาสติกในราคาที่สูงในทุก ๆ ร้านสะดวกซื้อ และห้างสรรพสินค้าทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนคนไทยทุกคนมีความตระหนักในทุก ๆ ครั้งที่น่าสินค้าใส่ถุงพลาสติก การขอถุงพลาสติกเพิ่มเพื่อแยกสินค้า หรือการขอซื้อถุงพลาสติกเพียงเพื่อใส่สินค้าหนัก ฯลฯ ซึ่งการรณรงค์ในลักษณะนี้ในห้างสรรพสินค้าตามประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ห้างซาซ่า (Sasa) ประเทศฮ่องกง⁴⁸ หรือห้างดองกิโฮเต้ (Don Quijote) ประเทศญี่ปุ่น⁴⁹ ล้วนแล้วแต่ปฏิบัติในลักษณะนี้กันมาช้านาน และผลที่ได้รับคือปริมาณขยะพลาสติกลดลงและประชาชนมีจิตสำนึกหรือระบบความคิดที่ตระหนักในการลดภาวะโลกร้อนกันมากขึ้น

6. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการรณรงค์การลดภาวะโลกร้อนในอดีตและปัจจุบันภายในประเทศไทยและบางประเทศในเขตภูมิภาคอาเซียน

จากการรณรงค์เรื่องการลดภาวะโลกร้อนในอดีตจนถึงปัจจุบันของประเทศไทยพบว่ามียังคงคนส่วนน้อยในประเทศที่มีจิตสำนึกในการช่วยกันลดการใช้ทรัพยากร ลดปริมาณขยะ⁵⁰ ที่ขยะถูกประเภทและถูกสถานที่ เนื่องจากมีเหตุการณ์จำนวนไม่น้อยที่เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์เหล่านี้ เช่น น้ำท่วม น้ำรอการระบาย โลกมีอุณหภูมิสูงขึ้น ฤดูกาลแปรปรวน ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ฯลฯ จากผลการสำรวจพบว่าในปี พ.ศ. 2558 พบขยะพลาสติกจำนวนมากในมหาสมุทรและประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีธรรมชาติและท่องเที่ยวเลื่องลือดังกลับมาพบปริมาณขยะในมหาสมุทรสูงเป็นอันดับที่ 6 ของโลก โดยปริมาณขยะสูงถึง 1.3 ล้านตันต่อปี⁵¹ ซึ่งประเทศอื่น ๆ ใน 10 แรกที่พบปริมาณขยะพลาสติกสูงสุด พบว่าเป็นประเทศในภูมิภาคอาเซียนถึง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ไทย และมาเลเซีย

ตารางที่ 2 ปริมาณขยะพลาสติกที่พบในมหาสมุทรจำนวน 10 อันดับปี พ.ศ. 2558

อันดับ	ประเทศ	ปริมาณขยะพลาสติกที่พบต่อปี (ล้านตัน)
1	จีน	8.82
2	อินโดนีเซีย	3.22
3	ฟิลิปปินส์	1.88
4	เวียดนาม	1.83

⁴⁸ Sasa International Holdings Limited, Turning our operations and channels green, (ออนไลน์) แหล่งที่มา: <http://corp.sasa.com/en/company-overview/corporate-responsibility/our-environment>

⁴⁹ Live Japan, Reusable shopping bags and eco friendly bags, (ออนไลน์) แหล่งที่มา: <https://livejapan.com/en/article-a0000375/>

⁵⁰ ชญาณิศ จำปรัตน์ และคณะ, ไทยรณรงค์ล้มเหลว! ขยะถุงพลาสติกเพิ่มต่อเนื่อง, คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.ictsilpakorn.com/ictmedia/detail.php?news_id=417#.Wpf5iqiWblU

pf5iqiWblU

⁵¹ Marine Pollution, *Plastic waste inputs from land into the ocean*, (Jambeck J., 2015), 768-770

ตารางที่ 2 (ต่อ)

อันดับ	ประเทศ	ปริมาณขยะพลาสติกที่พบต่อปี (ล้านตัน)
5	ศรีลังกา	1.59
6	ไทย	1.03
7	อียิปต์	0.97
8	มาเลเซีย	0.94
9	ไนจีเรีย	0.85
10	บังกลาเทศ	0.79

ที่มา: American Association for the Advancement of Science (AAAS)

จากผลสำรวจพบว่าใน 10 อันดับแรกที่พบขยะพลาสติกในมหาสมุทรที่สูงที่สุดในโลกมีเพียง 2 ทวีป ได้แก่ ทวีปเอเชีย และแอฟริกา และ 5 ประเทศเหล่านั้นเป็นประเทศในเขตภูมิภาคอาเซียนที่กำลังพัฒนาไปสู่ประชาคมโลก ซึ่งถุงพลาสติกเป็นของใช้ยอดนิยมทั่วโลก เช่น ใส่สินค้าจากร้านค้าหรือตลาด เพราะมีน้ำหนักเบา ราคาไม่สูง และสะดวกต่อการใช้งาน ในปัจจุบันพบว่าทั่วโลกมีอัตราการใช้งานถุงพลาสติกจำนวน 5 แสนล้านถึงหนึ่งล้านล้านใบต่อปี หรือเฉลี่ยทุก 1 นาทีมีการใช้ถุงพลาสติกอย่างน้อย 1 ล้านใบ⁵²

ประเทศอินโดนีเซีย ผู้ประสบปัญหาจากขยะที่เกิดจากถุงพลาสติกจำนวนมากและพบปริมาณขยะพลาสติกในมหาสมุทรสูงเป็นอันดับที่ 2 ของโลกรองจากจีน และเป็นประเทศอันดับ 1 ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่าใน 1 นาทีประชาชนชาวอินโดนีเซียใช้ถุงพลาสติกกันเกินกว่า 1 ล้านใบ⁵³ ซึ่งภาครัฐของประเทศอินโดนีเซียกำลังเร่งรัดในการแก้ปัญหานี้ โดยในปี พ.ศ. 2559 ได้รณรงค์ให้ประชาชนลดการใช้ถุงพลาสติกให้น้อยลง โดยการคิดค่าถุงพลาสติกราคาใบละ 200 รูเปีย หรือ 50 สตางค์⁵⁴ สำหรับผู้ที่ซื้อถุงพลาสติกและได้รับการตอบรับค่อนข้างดีจากผู้ประกอบการร้านค้าและผู้บริโภค นอกจากนี้ยังได้ผลิตถุงพลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขึ้น เรียกว่า เอ็นไวพลาส (Enviplast) ซึ่งผลิตจากมันสำปะหลังและน้ำมันพืช แต่ยังไม่ได้มีการใช้กันแพร่หลายมากนัก เนื่องจากมีนักวิชาการออกมาคัดค้าน เนื่องด้วยมันสำปะหลังเป็นอาหารหลักของชาวอินโดนีเซีย

ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นอีกหนึ่งประเทศที่ประสบปัญหาขยะจากถุงพลาสติกในมหาสมุทรสูงติดอันดับ 3 ของโลก โดยที่ผ่านมาได้พบกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากมาย เช่น พบบาวและโลมาเกยตื้นตายบริเวณอ่าวตาวา มีเพียง 1 ใน 4 ตายจากสาเหตุทางธรรมชาติ ที่เหลือตายจากน้ำมีอมนุษย์⁵⁵ ฯลฯ ซึ่งทางประเทศเองได้มีการเสนอข้อเรียกร้องต่อประชาชนในประเทศและชาติสมาชิกอาเซียนช่วยกันแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการงดการใช้พลาสติกเพียงครั้งเดียวแล้วทิ้ง⁵⁶ เช่น ถุง ขวด หลอด ฯลฯ เนื่องจากปริมาณขยะพลาสติกในมหาสมุทรถึงระดับวิกฤตแล้ว และได้มีการเรียกร้องให้บริษัทต่าง ๆ ที่ได้ประโยชน์จากการใช้พลาสติกครั้งเดียวแล้วทิ้งรับผิดชอบและพัฒนาระบบโซ่อุปทานที่สะอาดมากขึ้นเพื่อลดปัญหาดังกล่าว

⁵² วรางคณา ศรีนิล, มาตรการทางนโยบายเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก: ประสบการณ์ของต่างประเทศกับการประยุกต์ใช้ในประเทศไทย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/JEM/article/download/28086/24134/>

⁵³ Nation TV, อินโดฯคิดค่าถุงพลาสติกเพื่อลดขยะ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.nationtv.tv/main/program/378499754/>

⁵⁴ เกียรติศักดิ์ จุนโนนยางค์, เก็บเงินลดใช้ถุง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/581661>

⁵⁵ PPTVHD36, กรีนพีซฟิลิปปินส์-ตั้งวาทพลาสติคเกยหาด-รณรงค์หยุดทิ้งขยะ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.msn.com/th-th/news/world/กรีนพีซฟิลิปปินส์-ตั้งวาทพลาสติคเกยหาด-รณรงค์หยุดทิ้งขยะ/ar-BBB47Wt?li=BBR8Cno>

⁵⁶ นักข่าวพลเมือง สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส, ขยะพลาสติก 275 ล้านตันในมหาสมุทร ผลงานชิ้นโบว์ดำจากไทยและอาเซียน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.citizenthaipbs.net/node/19134>

ประเทศเวียดนาม เป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีปัญหาเรื่องขยะจำนวนมากและพบขยะในมหาสมุทรมากเป็นอันดับที่ 4 ของโลก โดยตามบริเวณชายหาดของเวียดนามจะพบกับเศษขยะและก้นบุหรี่จำนวนมาก ซึ่งในปีที่ผ่านมา สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศเวียดนาม เช่น เมืองดานัง เติบโตจากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน หรือประมาณ 90% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด⁵⁷ ทางรัฐบาลของเวียดนามจึงได้ออกกฎระเบียบใหม่ในการห้ามนักท่องเที่ยวทิ้งก้นบุหรี่ ขยะทุกชนิด รวมทั้งห้ามปัสสาวะและอุจจาระบนหาดทรายขึ้น ผู้ที่ละเมิดจะโดนปรับสูงสุด 300,000 ด่ง หรือประมาณ 414 บาท เพื่อเป็นการลดสาเหตุการเกิดขยะในท้องทะเล นอกจากนี้ประเทศเวียดนามยังได้ดำเนินการจัดการขยะที่มีอยู่ในปัจจุบันจากวิธีการฝังกลบและเผาซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชนรอบข้างเป็นอย่างมาก เป็นวิธีการใช้เทคโนโลยีเผาขยะปลอดมลพิษและดำเนินการกำจัดขยะบนภูเขาที่ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนรอบข้างและนักท่องเที่ยวอีกด้วย⁵⁸

นอกจากนี้ยังพบว่าอุตสาหกรรมการผลิตพลาสติกทั่วโลกมีอัตราเติบโตถึงร้อยละ 8.6 ต่อปี⁵⁹ ซึ่งหากมองในมุมมองอุตสาหกรรมอาจพบว่าเป็นความสำเร็จ แต่หากมองในมุมมองผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรมเหล่านี้จะพบว่าเศษขยะจากพลาสติกกำลังจะเติบโตตามไปด้วย และจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ สัตว์ต่าง ๆ รวมถึงมนุษย์เองด้วย ในส่วนของประเทศไทยเองนั้น ทางภาครัฐบาลยังไม่ได้มีการสนับสนุนเรื่องของการผลิตถุงพลาสติกจากวัสดุธรรมชาติ ซึ่งในการผลิตดังกล่าวมีต้นทุนที่สูงกว่าการผลิตถุงพลาสติกธรรมดา 2-3 เท่า⁶⁰ จึงส่งผลให้ผู้ประกอบการร้านค้าทั่วไปไม่สามารถแบกรับต้นทุนถุงพลาสติกดังกล่าวได้ เนื่องจากราคาสูงกว่าถุงพลาสติกธรรมดา ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นที่มาของสาเหตุการเพิ่มของขยะพลาสติกและการเติบโตของอุตสาหกรรมพลาสติก เป็นต้น

7. บทสรุป

ภาวะโลกร้อนนั้นถือได้ว่าเป็นภัยอันตรายใกล้ตัวที่หลีกเลี่ยงไม่ได้หากโลกถึงจุดวิกฤติ เพราะสิ่งมีชีวิตทุกชนิดต่างใช้ชีวิตอยู่บนโลกที่มีระบบนิเวศอันสมบูรณ์มาแต่อดีต มีทรัพยากรหลากหลายชนิด มีฤดูกาลและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอันงดงาม หากภาวะโลกร้อนถึงระดับอันตราย จะส่งผลให้สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เช่น ธรรมชาติอันงดงาม สัตว์น้ำ สัตว์บก รวมถึงมนุษย์เองก็ไม่สามารถใช้ชีวิตได้บนโลกใบนี้ ซึ่งภาวะโลกร้อนนั้นสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากพฤติกรรมอันเห็นแก่ตัวของมนุษย์ที่ไร้ซึ่งจิตสำนึก บทความฉบับนี้จึงได้รวบรวมถึงสาเหตุ ผลกระทบ และวิเคราะห์ถึงแนวทางในการบรรเทาและปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชนคนไทยให้ช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่กับเราได้นานที่สุด ให้โลกของเราสวยงามที่สุด และประหยัดทรัพยากรทุกอย่างบนโลกใบนี้ให้มากที่สุด ไม่เพียงแคهىุคการใช้ถุงพลาสติก แต่การประหยัดทรัพยากรอื่น ๆ ก็สำคัญเช่นเดียวกัน ได้แก่ น้ำ ไฟฟ้า น้ำมันดิบ และพลังงานอื่น ๆ วิธีการงดใช้ถุงพลาสติกนี้อาจเป็นเพียงจุดเริ่มต้นให้คนไทยรู้จักคุณค่าของการประหยัดทรัพยากร รู้จักใช้ทรัพยากรและดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างระมัดระวัง ไม่ให้สูญเปล่าอีกต่อไป ด้วยวิธีที่ง่ายและสามารถทำได้ทันทีและได้ผลดีที่สุดคือการปฏิเสธให้เคยชินเป็นนิสัย และเป็นกิจวัตรต่อไป เพื่อชาติของเรา เพื่อประชาคมอาเซียนของเรา และเพื่อโลกของเราจะได้หลีกเลี่ยงจากคำว่าวิกฤติพลังงานอีกต่อไป

⁵⁷ ศูนย์ข้อมูลข่าวอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์, เวียดนามออกกฎหมายห้ามทิ้งขยะบนชายหาด หากฝ่าฝืนปรับ 14 ดอลลาร์. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://thailand.prd.go.th/1700/ewt/asean thai/ewt_news.php?nid=4270&filename=index

⁵⁸ ไทยรัฐฉบับพิมพ์, เจาะลึก สาขวิกฤติขยะล้นเมือง ต้นแบบที่ไม่อาจมองข้าม "นามเวียดนาม". (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/content/515846>

⁵⁹ Rex Weyler, The Ocean Plastic Crisis. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.greenpeace.org/seasia/th/news/blog1/blog/60571/>

⁶⁰ ชญาณิช จำปรัตน์ และคณะ, ไทยบรรณรักษ์สิ่งแวดล้อม! ขยะถุงพลาสติกเพิ่มต่อเนื่อง, คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.ictsilpakorn.com/ictmedia/detail.php?news_id=417#Wpf5iqiWbIU

8. เอกสารอ้างอิง

- โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (2552), **Marine Litter: A Global Challenge**. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2561 จาก http://www.unep.org/pdf/unep_marine_litter-a_global_challenge.pdf
- ชญาณิศ จำปรัตน์ และคณะ (2559), **ไทยรณรงค์ล้มเหลว! ขยะถุงพลาสติกเพิ่มต่อเนื่อง**, ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2561 จาก http://www.ictsilpakorn.com/ictmedia/detail.php?news_id=417#.Wpf5iqWblU
- ณัฐธิดา อุบล, **งดใช้ถุงพลาสติก... เพื่อลดโลกร้อน**. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561 จาก <http://division.dwr.go.th/writc/env/nu/plastic.htm>
- ธารา บัวคำศรี (2560), **ยื่นรอสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยปี 2560**. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2561 จาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/news/blog1/2560/blog/60952/>
- นันทิชา โอเจริญชัย (2560), **สาเหตุของน้ำท่วมที่ประเทศไทยมองข้าม**. ค้นเมื่อ 31 มกราคม 2561 จาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/news/blog1/blog/59771/>
- สภาเศรษฐกิจโลก (2016), **The New Plastics Economy – Rethinking the future of plastics**. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2561 จาก http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_New_Plastics_Economy.pdf
- องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (2560), **หยุดทำร้ายมหาสมุทร ไทยผลักดัน ลด "อาเซียน" ขยะทะเล**. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2560 จาก <http://news.thaipbs.or.th/content/267700>
- D. Hoorweg, P. Bhada-Tata (2012), **What a waste: A global review of solid waste management**. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561 จาก <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/17388>
- Jenna R. Jambeck, R. G. (2015). **Plastic waste inputs from land into the ocean**. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2561 จาก http://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/17969/Plastic_waste_inputs_from_land_into_the_ocean.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Lorraine C. (2015), **These 5 Countries Account for 60% of Plastic Pollution in Oceans**. ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 จาก <https://www.ecowatch.com/these-5-countries-account-for-60-of-plastic-pollution-in-oceans-1882107531.html>
- National Research Council (U.S.) Study Panel on Assessing Potential Ocean Pollutants, **Assessing Potential Ocean Pollutants: A Report of the Study Panel on Assessing Potential Ocean Pollutants to the Ocean Affairs Board**, Commission on Natural Resources, National Research Council (National Academy of Sciences, Washington, DC, 1975).
- R. C. Thompson, C. J. Moore, F. S. vom Saal, S. H. Swan, *Philos. Trans. R. Soc. London Ser. B* 364, 2153–2166 (2009).
- R. W. Obbard et al., *Earth's Future* 2, 315–320 (2014).
- T. Lindhqvist, K. Lidgren, in Ministry of the Environment, *From the Cradle to the Grave - Six Studies of the Environmental Impact of Products* (Ministry of the Environment, Stockholm, Sweden, 1990), pp. 7–44.
- UNEP (2014), **Valuing Plastics: The Business Case for Measuring, Managing and Disclosing Plastic Use in the Consumer Goods Industry**. ค้นเมื่อ 31 มกราคม 2561 จาก http://plasticdisclosure.org/assets/files/Valuing_Plastic/Valuing_Plastic-Executive_Summary.pdf

United Nations, Department of Economic and Social Affairs, New York, (2012), **Probabilistic projections of total population: Median and confidence intervals.** ค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561 จาก

http://esa.un.org/unpd/ppp/Data-Output/UN_PPP2010_output-data.htm.

U.S. Environmental Protection Agency (EPA, 2011), **Municipal solid waste generation, recycling, and disposal in the United States: Facts and figures for 2010.** ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2561 จาก

www.epa.gov/solidwaste/nonhaz/municipal/pubs/msw_2010_rev_factsheet.pdf